

- *мобільність* — здатність і готовність магістра до професійних і територіальних переміщень;

- *інноваційність* — готовність фахівця магістерського рівня до розробки нових ідей, технологій, виробів та їх впровадження.

Без вищенаведених вимог до підготовки магістрів практично неможливо сформувати ринок професійних освітніх послуг, який відіграє активну роль у формуванні перспективної зайнятості.

Тому політика держави в галузі професійного навчання повинна передбачати:

- створення умов для підвищення конкурентоздатності фахівців на ринку праці шляхом зростання якості робочої сили;

- формування соціального замовлення професійну освіту і участь у визнанні обсягів та профілів підготовки робітників та спеціалістів у професійних освітніх закладах різного рівня, спеціалізації і типу;

- надання громадянам широкого переліку послуг у галузі профорієнтації та вибору форм і сучасних програм навчання;

- пріоритетний підхід до організації професійного навчання майбутніх фахівців, що особливо потребують соціального захисту;

- сприяння трудовій активності населення, розвитку підприємництва і різних форм самозайнятості.

В. М. Приходько, канд. соціол. наук, доц.,
кафедра психології та педагогіки

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ-ЕКОНОМІСТІВ

Комунікативна компетентність підвищує професійну ефективність людини. Будь-який фахівець, а економіст, особливо менеджер тим паче, повинен володіти різноманітними навичками міжособистого спілкування (бути компетентним у спілкуванні). Окрім того, сучасність характеризується тим, що все швидше застаріває інформація, постійно виникає питання про оновлення знань. Тому, необхідно не тільки постійно поновлювати знання, але й відпрацьовувати нові підходи, що впливатимуть на зміну процесу мислення. Старі статичні форми навчання (лекції, семінари) у більшості своїй недостатньо ефективні, тому викладачі

більше уваги стали приділяти активним формам навчання, зокрема тренінговим методам. При цьому завдання викладача полягає в створенні середовища навчання, яке дозволить студенту вчитися, набуваючи свій досвід та мудрість інших, знаходити та приймати рішення самостійно. Студент повинен бути активним учасником процесу навчання. Активні методи навчання сприяють формуванню комунікативної компетенції. Комунікативна компетентність підвищує професійну ефективність людини.

В першу чергу особливого значення набувають такі комунікативні навички та вміння: ефективно говорити і слухати під час спілкування; налагоджувати комунікативний контакт з іншими людьми; орієнтуватися у ситуації спілкування; орієнтуватися в особливостях партнера у спілкуванні; спостерігати, розуміти та застосовувати невербальну мову; вміти створювати сприятливу для спілкування атмосферу; запобігати та долати перепони у взаєморозумінні; правильно вибирати засоби подання інформації; набуття ораторської майстерності; протистояти маніпулюванню; використовувати різні техніки асертивної поведінки; долати протистояння; розв'язувати складні взаємовідносини; розв'язувати конфліктні ситуації; запобігати конфліктам; проводити самоаналіз; знаходити правильні засоби самоподачі; здійснювати контроль своєї мови, жестів, постаті, поведінки; робити доповідь за будь-яких умов /часу, вікової групи, психологічної атмосфери тощо/; пропонувати цікаву інформацію та зав'язувати дискусії; володіти увагою слухачів та ін. Всі ці навички та вміння лежать в основі комунікативної компетентності.

Компетентність у спілкуванні — це система внутрішніх ресурсів, необхідних для побудови ефективної комунікації у ситуаціях особистісної взаємодії, це розвиток адекватної орієнтації людини в самій собі — власному психологічному потенціалі, потенціалі партнера тощо.

Найефективнішим засобом формування комунікативної компетенції є соціально-психологічний тренінг, бо важливим моментом процесу формування комунікативних навичок є уявне програвання своєї поведінки в різних ситуаціях, що можливо здійснити за допомогою тренінгових прийомів. Крім того, учасники соціально-психологічного тренінгу під час занять, опановуючи різними способами міжособистісної взаємодії, отримують інформацію про те, яка поведінка є найбільш ефективною в тій чи іншій ситуації, деякі навички поведінки у спілкуванні стають автоматичними та як наслідок, студенти стають більш компетентними в сфері спілкування.

Соціально-психологічний тренінг, як видно з вищевикладеного, є хоча і дуже ефективним, але далеко не єдиним засобом розвитку комунікативної компетентності. Людина опановує внутрішні засоби регуляції комунікативних дій, освоюючи культурну спадщину, спостерігаючи за поведінкою інших людей, програючи в уяві можливі комунікативні ситуації. Отже, вирішуючи питання підвищення комунікативного потенціалу особистості, необхідно використовувати весь арсенал наявних засобів.

І. Ф. Радіонова, д-р екон. наук, проф.,
кафедра макроекономіки та державного управління

ІННОВАЦІЙНА СКЛАДОВА У ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ МАГІСТЕРСЬКОГО РІВНЯ З ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІКИ

Виходячи із загального змісту поняття інноваційність, можна визначати межі інноваційної складової у діяльності фахівця з державного управління магістерського рівня. Ці межі, на наш погляд, окреслюються здатністю прийняття рішень, які б спирались на:

- знання сучасних світових тенденцій у державному управлінні;
- уявлення про наслідки реалізації новацій у сфері державного управління в практиці окремих країн;
- розуміння економічних передумов, за яких окремі нововведення у сфері державного управління стають необхідними і можливими;
- обізнаність щодо інституційних передумов реалізації певних управлінських нововведень;
- навички аналізу інформації для з'ясування достатності економічних та інституційних передумов реалізації нововведень у певній сфері державного управління національної економіки;
- прогноз наслідків певних управлінських нововведень з врахуванням реакції на них різних суб'єктів економіки та порівняння можливих сценаріїв їхнього втілення;
- досвід підготовки пропозицій щодо реалізації управлінських нововведень.